

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Jurisprudența română. — *Inalta Curte de Casație S. I.* — Martori. — Probă. — Aprecierea instanței de fond. — Motivare (Marcu Gherman cu Locot. Popescu Alexandru).
Inalta Curte de Casație S. II. — Concesiuni petrolifere. — Proprietate aparentă. (Eugeniu Fulga cu Virgil Rucăreanu) cu o notă a D-lui Gh. D. Dimitrescu.
Inalta Curte de Casație S. III. — Compromis. — Clauză compromisorie (Creditul Minier cu Industria de Petrol Dej).
Tribunalul Ialomița S. II. — Speculă ilicită. — Constatarea contravenției.
Recenzie. — *Const. Gr. C. Zotta*: Technica procesului verbal de D. Niculescu și M. C. Popootei.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 9 Iulie 1935

Președinția D-lui Andrei Rădulescu, consilier

Marcu Gherman cu Locot. Popescu Alexandru

MARTORI. — PROBĂ. — APRECIERE. — INSTANȚĂ DE FOND. — MOTIVARE.

Dacă aprecierea probelor constituie o chestiune de fapt, rezervată instanțelor de fond, aceste instanțe însă, au obligațiunea să motiveze hotărârile lor în această privință, căci numai ast-fel Inalta Curte are posibilitatea să execute controlul său efectiv asupra soluțiilor pronunțate cu exces de putere.

No. 1223. — Admis recursul făcut de Marcu Gherman în contra sentinței cu No. 298/932 a Trib. Tecuci în proces cu Locot. Popescu Alexandru.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Marcu Gherman în contra sentinței Tribunalului Tecuci No. 298/932.

Văzând motivul IV de casare:

„IV. — Exces de putere și nemotivare”.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimații căpitan Aurel Grigoriu și locotenent Alexandru Popescu, au chemat în judecată pe recurent cerând să fie obligat la plata sumei de 30.000 lei, reprezentând onorariul ce li se cuvine pentru expertiza făcută de ei unui motor cumpărat de recurent dela inginerul Kaldor, expertiză pe baza căreia cel dintâi a intentat acțiune în rezilierea vânzării, în contra celui de al doilea.

Că acțiunea pentru plata onorariului a fost rez-

pinsă de judecătorul de ocol, prin sentința atacată cu recurs tribunalul a admis-o și spre a da această soluțiune constată că recurentul prin petiția înregistrată la No. 18823 din 31 Mai 1928 a intentat acțiune în contra inginerului Kaldor pentru rezilierea vânzării motorului și această acțiune a luat sfârșit prin tranzacțiunea încheiată de părți pe baza căreia vânzarea a fost reziliată, obligându-se inginerul Kaldor să plătească recurentului 75.000 lei.

Că, din depunerea martorului Vasile Radu coroborată cu scrisoarea purtând data de 3 Mai 1928, Tribunalul constată că intimații au efectuat expertiza prealabilă a motorului, așa în cât această expertiză servind recurentului pentru formularea motivelor de reziliere a vânzării, intimații au dreptul la onorariu astfel cum a fost stabilit prin zisa scrisoare, procesul dintre vânzător și recurent luând sfârșit prin sus menționata transacțiune; că apoi, examinând depunerile martorilor propuși de recurent în dovedirea faptului că intimații n'ar fi efectuat în realitate pretinsa expertiză. Tribunalul le înlătură motivând că martorul S. Iarovici a putut să nu vadă pe intimați venind la moară deoarece acest martor afirmă că el nu stătea tot timpul la moară, el având locuința la Ivești; că același lucru afirmă și martorul Ion Brăilescu, iar în ce privește depunerile martorilor Pina Șmil, Maria Vizental și Iancu Mendel, Tribunalul găsește că nu pot fi ținute în seamă ele fiind în contradicție cu depozițiunea martorului Vasile Radu și cu însuși rezultatul acțiunii în contra lui Kaldor, care a luat sfârșit favorabil recurentului prin recunoașterea ca întemeiate a motivelor formulate prin acea acțiune; în fine, Tribunalul discutând și obiecțiunea recurentului referitoare la inexistența raportului de drept dintre părți, o înlătură pentru considerațiuni cari nu interesează recursul și conchide că intimații au dreptul la onorariul stipulat prin scrisoarea cu data de 3 Mai 1928, obligând pe recurent la plata sumei prevăzută în acțiune.

Având în vedere că prin motivul IV de casare se pretinde că atunci când Tribunalul a înlăturat depunerile martorilor ca fiind în contradicție cu depozițiunea martorului Vasile Radu, propus de in-

limentați și cu rezultatul acțiunii intentate în contra lui Kaldor, a comis exces de putere și a pronunțat o hotărâre nemotivată deoarece martorii fuseseră propuși de recurent tocmai pentru a combate arătarile martorului Vasile Radu, iar acțiunea împotriva lui Kaldor pe lângă că n'a avut rezultat favorabil, dar nici nu poate fi discutată în procesul de față.

Considerând că dacă este exact în principiu că aprecierea probelor constituie o chestiune de fapt, rezervată instanțelor de fond, nu este mai puțin adevărat că instanțele de fond au obligațiunea să motiveze hotărârile lor în această privință, căci numai astfel Inalta Curte are posibilitatea să exercite controlul său efectiv asupra soluțiilor pronunțate cu exces de putere.

Considerând că după cum s'a văzut, în speță, intimații s'au servit de declarațiunea unui martor în dovedirea pretențiilor formulate prin acțiune.

Că deasemenea s'a admis și recurentului proba cu martori în combaterea acelei dovezi, audiindu-se în acest scop trei martori ale căror depuneri au fost însă înlăturate sub cuvânt că ar fi în contradicție cu declarațiunea martorului Vasile Radu și cu rezultatul acțiunii intentată în contra vânzătorului Kaldor.

Considerând că această argumentare echivalează cu o nemotivare și ca atare nu poate să justifice înlăturarea depunerilor martorilor, căci din moment ce s'a încuviințat recurentului această probă ca o contra dovadă și anume pentru a combate afirmațiunile martorului Vasile Radu, urmează că Tribunalul a fost pus în situația să cumpănească valoarea acestor dovezi admise părților și deci trebuia să aprecieze el sinceritatea depunerilor motivând care dintre acele depuneri le reține ca fiind demne de crezământ și pe care le înlătură ca neinspirându-i încredere.

Că pe de altă parte, împrejurarea că acțiunea împotriva lui Kaldor ar fi luat sfârșit favorabil recurentului, nu se vede cum a putut să justifice concluziunea înlăturării martorilor în discuțiune, așa că motivul IV de casare fiind întemeiat și din acest punct de vedere și întrucât la motivele II și V de casare s'a renunțat, iar examinarea motivelor I și III devenind inutilă, recursul urmează să fie admis, casând sentința atacată și trimitând afacerea înaintea aceluiași Tribunal pentru o nouă judecată.

Pentru aceste motive admite.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de ia 27 Martie 1935

Președinția d-lui A. D. Procopiu Consilier

Eugenia și Ion Fulga cu Virgil Rucăreanu și Ion Romniceanu

CONCESIUNI PETROLIFERE. — LEGEA DE CONSOLIDARE DIN 8 Iunie 1913. — DREPT DE RECURS. — ART. 39 ȘI 45. — PROPRIETAȚEA APARENTĂ.—ART. 32.

1). Potrivit art. 39 și 45 din legea de consolidare, hotărârile date în această materie sunt supuse recursului în casație, independen-

dent de faptul dacă au fost executate sau nu. Art. 47 se referă la opozabilitatea dreptului de concesiune față de persoanele care nu au drept de recurs sau cărora li s'a respins recursul. Prin urmare nu se poate respinge recursul numai pentru motivul că deciziunea instanței de fond a fost executată.

2). Potrivit art. 32 din legea de consolidare petroliferă din 8 Iunie 1913, comisiunea consolidează concesiunea când emană dela cel care trece drept proprietar. Acest text de lege trebuie interpretat în sensul că acela care a tratat, de bună credință, cu un proprietar aparent, își păstrează, față de adevăratul proprietar, toate drepturile dobândite prin contractul de concesiune.

3). Chestiunea de a se ști dacă cineva a contractat de bună credință, cu un proprietar aparent, este o chestiune de fapt, de atributul suveran al instanțelor de fond a o aprecia și deci scapă controlului Curții de Casație.

4). Potrivit spiritului legii din 8 Iunie 1913, ceea ce interesează nu este dacă concesionarul a cazut într'o eroare comună și învincibilă când a contractat cu concedentul, ci dacă a contractat cu acesta de bună credință.

5). Curtea de apel soluționează procesul conform toxtului și spiritului art. 32 din legea de consolidare, când decide că un concesionar poate invoca teoria proprietarului aparent, chiar dacă adevăratul proprietar a transcris actul său de cumpărare mai înainte de facerea concesiunii, dar concedentul vânzător a continuat a stăpâni terenul, transcrierea actului de vânzare constituind pentru judecător numai un element de apreciere, care, comparat cu celelalte elemente rezultând din probele administrate, poate să le formeze convingerea într'un sens sau altul.

No... Respins ca nefundat recursul făcut de Eugeniu Fulga și Ion Fulga în contra Deciziei cu No. 576/933 a Curții de Apel din București S. IV în proces cu Virgil Rucăreanu și Ion Romniceanu.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Eugeniu Fulga și Ion Fulga contra Deciziei No. 576 din 1933 a Curții de Apel București s. IV-a.

Având în vedere că din examinarea lucrărilor dela dosar, se constată următoarele:

Prin actul autentificat de Trib. Ilfov S. Not. la No. 568 din 1924, Virgil și Elena Rucăreanu au vândut lui Ion Popescu un teren de circa 10 hectare, situat în comuna Buceșani, Județul Dâmbovița, rezervându-și numai 2/4 din subsol.

Prin actul transcris în registrul de mutațiuni al Trib. Dâmbovița la No. 4580 din 13 Iulie, Ion Popescu a vândut drepturile sale lui Ion Fulga, autorul recurentilor de azi Eugenia și Ion I. Fulga.

Ulterior, la 11 Noembrie 1932, Ion Popescu con-

cedează și arendează lui Ion Romniceanu, prin actul transcris special în registrul Trib. Dâmbovița la No. 1181 din 1932, dreptul de a explora și exploata orice minerale aflate în proprietatea ce deja vânduse lui Ion Fulga. Odată cu el au concedat și arendat și Virgil și Elena Rucăreanu dreptul de 2/4 din subsolul terenului ce-și rezervaseră prin actul aut. la No. 568 din 1924, tot lui Ion Romniceanu.

La consolidarea drepturilor lui Ion Romniceanu, s'au opus, pe cale de contestație, Eugeniu și Ion I. Fulga, prelinzând și dovedind că sunt proprietari ai solului și a 2/4 din subsolul terenului, încă din 1929, prin cumpărare dela Ion Popescu.

Contestația a fost admisă de comisia din Județul Dâmbovița, prin hotărârea No. 61/933; însă această hotărâre, în urmă apelului făcut de Virgil Rucăreanu, Elena Rucăreanu și Ion Romniceanu, a fost reformată de Curtea de Apel București, Secția IV-a, care a admis cererea de consolidare, prin decizia supusă prezentului recurs.

Având în vedere că pentru a da această soluție Curtea de Apel constată în fapt că: 1). Ion Popescu a fost considerat de locuitorii din comuna Buceșani tot timpul, până la încheierea actului de concedare și arendare către Ion Romniceanu, drept proprietar al terenului și 2). că după ce și-a vândut drepturile, Ion Popescu a continuat să stăpânească înainte terenul, până în Decembrie 1932, când a fost expulzat printr'o ordonanță prezidențială.

Având în vedere că pentru a face prima constatare, Curtea de Apel se întemeiază pe depozițiile martorilor: Ghiță Bolovan, Nae Anghel, Ion Săpunaru, N. Ristoiu și N. Dumitrescu.

Având în vedere că prin motivul 6 de casare, recurenții susțin că s'a denaturat depoziția martorului Ghiță Bolovan.

Având în vedere că din procesul verbal de audierea martorului Ghiță Bolovan, se constată că acesta a declarat că știe că Ion Popescu era înscris în rolurile Percepției și a plătit impozitele pentru terenul în cauză până la 1929, după care dată nu mai știe cine a plătit impozitele, dar știe că terenul a fost stăpânit tot de Ion Popescu.

Având în vedere că aceste arătări ale martorului au fost reproduse înlocmai în decizia supusă recursului, iar judecătorii fondului le-au dat înțelesul care rezultă clar și neîndoelnic din textul depoziției.

Având în vedere că, prin motivul 6 de casare, recurenții mai susțin că instanța de apel a denaturat și depozițiile celorlalți martori, însă nu arată în ce constau denaturările; astfel că motivul urmează a se respinge ca nefondat din acest punct de vedere.

Având în vedere că cea de a doua constatare a instanței de apel și anume că Ion Popescu a continuat să stăpânească terenul și după 1929, până în Decembrie 1932 când a fost evacuat printr'o ordonanță prezidențială, este necontestată de părți.

Având în vedere că, apreciind asupra acestor fapte, judecătorii instanței de apel au tras concluzia că

Ion Romniceanu a contractat de bună credință cu un proprietar aparent.

Având în vedere că, potrivit art. 32 din legea de consolidare petroliferă din 8 Iunie 1913 „Comisiunea consolidează concesiunea când emană dela cel care trece drept proprietar”.

Considerând că acest text de lege trebuie interpretat în sensul că concesionarul, care a tratat de bună credință cu un proprietar aparent, își păstrează față de adevăratul proprietar, toate drepturile dobândite prin contractul de concesiune.

Considerând că chestiunea de a se ști dacă cineva a contractat de bună credință cu un proprietar aparent, este o chestiune de fapt, de atributul suveran al instanțelor de fond și, o aprecia și deci scapă controlului Curții de Casație.

Având în vedere însă că prin motivele 2 și 3 de casare și 1 și 2 din suplimentul de motive, recurenții susțin că din unele probe administrate în cauză rezultă că eroarea în care concesionarul Ion Romniceanu pretinde să fi căzut, nu a fost nici comună, nici invincibilă și, ceva mai mult, că suszitul nu a fost de bună credință când a contractat cu Ion Popescu, despre care a știut în momentul încheerii actului de concesiune și arendare că nu mai este proprietar al terenului.

Că aceste probe sunt: 1) mai mulți martori cari au depus defavorabil concesionarului; 2). Mai multe acte (și anume actul prin care autorul recurenților a cumpărat în 1929, drepturile lui Ion Popescu, o declarație prin care acesta din urmă recunoaște că rămâne tolerat pe terenul vândut, niște scrisori de tratative de concesiune provenind dela frații Rucăreanu și un act de plata impozitelor pentru terenul în cauză) și 3) răspunsul lui Ion Romniceanu la interogatoriu.

Că tot în sprijinul acestor susțineri mai vine și faptul, necontestat de părți, că autorul recurenților și-a transcris, încă din 1929, actul prin care a cumpărat drepturile lui Ion Popescu.

Considerând că potrivit spiritului legii din 8 Iunie 1913, ceiace interesează nu este dacă concesionarul a căzut într'o eroare comună și invincibilă când a contractat cu concedentul, ci dacă a contractat cu acesta de bună credință.

Având în vedere că, din decizia supusă recursului se constată că, după ce instanța de fond arată, în general, că ține seamă la soluționarea procesului de toate probele administrate în cauză, se ocupă apoi, în mod special, de depozițiile martorilor care au depus defavorabil concesionarului și de împrejuraarea asupra căreia poartă și interogatoriul lui Ion Romniceanu, că Ion Fulga și-a transcris în 1929 actul prin care a cumpărat drepturile lui Ion Popescu; astfel că terții, inclusiv concesionarul, au putut lua cunoștință de acest lucru din registrul de mutațiuni de proprietate.

Având în vedere că, în ceea ce privește pe martorii care au depus defavorabil concesionarului, și anume care au spus că Ion Popescu nu trecea în localitate

drept proprietar al terenului, judecătorii fondului examinează depozițiunile lor, le compară cu celelalte probe — despre care s'a vorbit mai sus — și motivând în fapt, apreciază în mod suveran că nu sunt de natură a le schimba convingerea că Ion Romniceanu a contractat de bună credință cu un proprietar aparent.

Având în vedere că, în ceiace privește susținerea că Ion Fulga și-a transcris drepturile dobândite și că Ion Romniceanu a putut cunoaște din registrul de mutațiuni că Ion Popescu nu mai era proprietar al terenului, instanța de fond motivează în drept că, pentru a se decide dacă cineva poate invoca teoria proprietarului aparent, nu este peremptorie dovada că a avut loc transcrierea actului adevăratului proprietar în registrul de mutațiuni, ci că aceasta nu constituie pentru judecători decât un element de apreciere, care, numai comparat cu celelalte elemente rezultând din toate probele administrate, poate să le formeze convingerea într'un sens sau altul.

Că, motivând și în fapt și apreciind în speță acest element — asupra căruia, după cum am arătat, poartă și interogatoriul lui Ion Romniceanu — Curtea de Apel arată că, în cauză, concesionarul poate invoca cu succes dispozițiunea art. 32 din legea consolidărilor petrolifere, față cu probele pe care le-a administrat; mai ales când, după actul de cumpărare invocat de recurenți, și transcris de autorul lor în 1929, Ion Popescu a continuat a stăpâni până în 1932, când a fost evacuat printr'o ordonanță prezidențială.

Având în vedere că, în ceiace privește proba cu acte, din decizia supusă recursului se constată că recurenții nu s'au referit în cursul debaterilor la această probă, spre a cere instanței de fond să tragă din ea vre-o concluzie în favoarea tezei lor.

Că astfel fiind, Curtea de Apel a soluționat procesul conform textului și spiritului art. 32 din legea de consolidare și constatărilor de fapt pe care le-au făcut; fără a omite vre-o probă sau a-i denatura înțelesul.

Considerând că art. 32 din legea de consolidare nu poate fi interpretat, astfel cum susțin recurenții prin motivul 1 de casare, că vizează numai pe concesionarul care a contractat cu un proprietar aparent *uzurpator*, care la data concesiunii mai *conserva încă bunul în patrimoniul său*, deoarece această interpretare nu rezultă nici din textul, nici din spiritul legii.

Având în vedere că susținerea recurenților din motivul IV de casare și anume că instanța de fond ar fi socotit nevalabil actul de vânzare dintre Ion Popescu și Ion Fulga, nu corespunde realității.

Având în vedere că împrejurarea că Ion Romniceanu nu s'a interesat personal, în comuna Buceșani, despre locul ce i se conceda, că a însărcinat cu acest lucru pe avocatul său, astfel cum se susține prin motivul III de casare — nu mai interesează în cauză, din moment ce se constată că informațiile pe care i le-a furnizat avocatul, și anume că Ion Po-

pescu era considerat de locuitori ca proprietar, sunt exacte.

Având în vedere susținerea recurenților din motivul V de casare și anume că instanța de apel s'ar fi pronunțat cu autoritate de lucru judecat asupra chestiunei că Virgil și Elena Rucăreanu ar fi putut ajunge la înlăturarea moștenitorilor Fulga uzând de anumite clauze înscrise în actul încheiat cu Ion Popescu.

Considerând că această chestiune nu a format obiectul procesului și că instanța de apel nu „se pronunță” asupra ei, ci numai o examinează ca un argument în plus pentru a dovedi buna credință a concedenților, astfel că motivul este nefondat din acest punct de vedere.

Având în vedere că susținerea din ultima parte a acestui motiv, prin care recurenții susțin că greșit au fost condamnați să plătească cheltueli de judecată fraților Rucăreanu al căror apel ar fi trebuit respins ca făcut fără calitate, este deasemenea nefondată, deoarece prin hotărârea No. 61 din 1933 a Comisiunei din Județul Dâmbovița s'a respins, la cererea fraților Fulga, și cererea de consolidare făcută de Ion Romniceanu asupra subsolului ce îl concesionase Virgil și Elena Rucăreanu; astfel că aceștia din urmă aveau calitatea și interesul să facă apel contra sus zisei hotărâri.

Având în vedere că prin motivul II de casare din suplimentul de motive, recurenții mai susțin că instanța de apel a comis eroare gravă și a violat art. 29 și 32 din legea de consolidare și art. 66 bis pr. civ. prin aceea că deduce ca Ion Popescu a fost proprietar aparent din faptul că a stăpânit terenul până în Decembrie 1932 și astfel „a confundat dețențiunea cu proprietatea aparentă”.

Având în vedere ca din cele mai sus expuse se dovedește că instanța de fond nu a făcut o asemenea confuzie.

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată formulată de intimații prezenți asupra cărora apreciind, Curtea le fixează la 6000 (șase mii) lei.

Pentru aceste motive respinge.

NOTA. — Sfera de aplicațiune a legii de consolidare s'a restrâns foarte mult, în urma constituției din 1923, care a naționalizat bogățiile miniere ale țării. Legea minelor, prin art. 266, menține în vigoare legea de consolidare pentru terenurile particulare, care se bucură de drepturi câștigate. Deși au trecut 32 de ani dela intrarea în vigoare a legii din 1904, și aproape 23 de ani dela promulgarea legii din 1913, totuși Inalta Curte de Casație este chemată și astăzi ca să tranșeze controverse în materie de consolidare. Nici chiar mult discutata problemă a proprietății aparente, nu poate fi considerată ca definitiv rezolvată sub toate aspectele ei.

Deciziunea 524 din 27 Martie 1935 a Curții de Casație secția II-a, stabilește următoarele principii în această materie:

1). În primul rând decide că părțile litigante pot

ataca cu recurs o deciziune de consolidare, chiar dacă între timp această deciziune a fost executată și a dobândit autoritate de lucru judecat *erga omnes*. Această autoritate privește persoanele străine, care nu au drept de recurs, și pe părțile din proces, numai după ce li s'a respins recursul. Prin urmare nu se poate respinge un recurs numai pentru motivul că deciziunea instanței de fond a fost executată.

În ceea ce privește autoritatea de lucru judecat a hotărârilor de consolidare, legea din 8 Iunie 1913, derogă dela dreptul comun. Art. 47 spune că hotărârea, odată executată, consolidează față de oricine dreptul de concesiune din momentul ce s'a făcut mențiune în registrul de transcripțiuni despre executarea ei. Autoritatea de lucru judecat nu se limitează la părțile litigante. O asemenea hotărâre este opozabilă *erga omnes*, dar numai din momentul ce s'a făcut mențiune pe marginea actului de concesiune despre executarea ei.

Cererea de consolidare este judecată în primă instanță de o comisiune compusă din primul președinte al tribunalului, judecătorul de ocol respectiv și dintr'un inginer al regiunii miniere (art. 24). Apelurile se judecă de curtea de Apel (art. 35). Deciziunile Curții de apel sunt supuse recursului în casație (art. 39).

Legea de consolidare nu prevede că recursul este suspensiv de executare. Se aplică, prin urmare, dreptul comun, adică art. 71 din legea Curții de Casație, care dispune că împetricinații vor putea cere executarea hotărârilor date de Curțile de apel sau de tribunale, executare care poate fi însă suspendată de partea protivnică.

Ce se întâmplă dacă mai înainte de expirarea termenului de recurs, sau pe când se găsește un recurs pendinte, deciziunea Curții de apel s'a executat și dacă s'a făcut mențiune despre această executare în registrul de transcripțiuni petrolifere?

A dobândit hotărârea autoritate de lucru judecat *erga omnes* și această autoritate nu împiedecă judecarea recursului?

Inalta Curte de Casație secția II-a, prin deciziunea 524 din 27 Martie 1935, stabilește principiul că opozabilitatea *erga omnes* a hotărârii executată, operează numai față de terțele persoane, care nu au drept de recurs, iar față de părțile litigante, numai după ce li s'a respins recursul. Cu alte cuvinte în lipsă de o dispoziție specială în legea de consolidare, se aplică dreptul comun, după care hotărârea Curții de Apel este definitivă, dar nu este irevocabilă decât după respingerea recursului sau după expirarea termenului de recurs.

Art. 51 din legea Curții de Casație spune că „hotărârea judecătorească casată se socotește ca și cum nu ar fi fost și nu mai are nici o putere. De aceea orice acte de asigurare sau de executare ce se vor fi făcut în puterea unei asemenea hotărâri se desființează cu totul”.

Principiul stabilit de acest text de lege se aplică și deciziunilor de consolidare. Casarea unor asemenea

deciziuni desființează atât executarea, cât și autoritatea de lucru judecat a acestor hotărâri, nu numai față de părți, dar și față de terții.

Aceiași Inaltă Curte, prin deciziunea No. 965 din 29 Octombrie 1934, publicată în revista de Drept Comercial, 1934, pag. 780, a decis că din art. 47 din legea de consolidare rezultă principiul că, prin executarea hotărârii de consolidare și mențiunea execuțiunii făcută în registrul tribunalului, dreptul de concesiune constatat printr'insa este definitiv fixat, atât între părți, cât și față de cei de al treilea; că odată efectuată executarea și mențiunea operată în registru, nimeni nu mai poate fi admis să pretindă un drept contrar celui rezultând din hotărâre, nici să pună în discuție fapte de natură a contrazice un asemenea drept, devenit irevocabil. Prin urmare recursul devine fără interes și urmează a fi respins, dacă cererea de consolidare rezolvată prin deciziunea atacată tinde la recunoașterea în persoana recurențului, a dreptului de concesiune asupra terenului pentru care o altă persoană a obținut dela intimat o concesiune consolidată printr'o hotărâre executată și transcrisă. Contradicția între aceste două deciziuni este numai aparentă.

În procesul rezolvat prin deciziunea 965 din 1934, recursul nu era îndreptat în contra hotărârii de consolidare care fusese executată, ci împotriva unei alte deciziuni, care respinsese cererea de consolidare. Concesionarul a făcut recurs, iar intimatul a obținut în interval o hotărâre definitivă pentru acelaș teren.

II). În al doilea rând, deciziunea pe care o adnotăm, se ocupă de problema proprietății aparente. Potrivit art. 32 din legea de consolidare, comisiunea consolidează concesiunea când emană dela cel care trece drept proprietar, spune Inalta Curte. Acest text de lege trebuie interpretat în sensul că acela a care a tratat de bună credință cu un proprietar aparent, își păstrează față de adevăratul proprietar, toate drepturile dobândite prin contractul de concesiune. Chestiunea de a ști dacă cineva a contractat de bună credință, cu un proprietar aparent, este o chestiune de fapt, de atributul suveran al instanțelor de fond a o aprecia, și deci scapă controlului Curții de Casație.

În această privință, Curtea de Casație are o jurisprudență constantă. Cităm următoarele Deciziuni: Casație I, dec. 236 din 1909, publicată în Codul Consolidărilor Petrolifere de N. G. Marinescu, p. 216; Casație I, dec. 1052 din 10 Iunie 1924, publicată în Pandectele Române 1925, 1, p. 226; Casație I, dec. 998 din 22 Septembrie 1931, publicată în Dreptul No. 12—13 din 1934, p. 84; Casație II, dec. 108 din 30 Aprilie 1913, publicată în Jurisprudența Română 1913, No. 438; Casație II, dec. 208 din 28 Septembrie 1912, publicată în Curierul Judiciar No. 83 din 1912, p. 983; Casație II, dec. 169, din 19 Martie 1929, publicată în Curierul Judiciar No. 42 din 1929 p. 665; Casație II, dec. 977 din 14 Decembrie 1933, publicată în Pandectele Române, 1935 1, p. 37; Casație II Dec.

1193 din 29 Octombrie 1935, publicată în Jurisprudența Română 1936, No. 13.

Deciziunea Inaltei Curți spune mai departe, că potrivit spiritului legii din 8 Iunie 1913, ceea ce interesează nu este dacă concesionarul a căzut într-o eroare comună și invincibilă, când a contractat cu concedentul, ci dacă a contractat cu acesta de bună credință.

Socotim că acest considerent este greșit. Este incontestabil că numai concesionarul de bună credință poate invoca teoria proprietarului aparent, nu și acela care știa cine este adevăratul proprietar. A se vedea în această privință deciziunea 977 din 14 Decembrie 1933, a Curții de Casație S. II-a, publicată în Pandectele Române, 1935, 1, p. 37 și urm.

Buna credință nu este însă suficientă pentru a se putea consolida o asemenea concesiune. Contractul trebuie să emane dela proprietarul aparent, adică dela acela care slăpânea terenul, și care era considerat de lume ca proprietar. Pe lângă faptul posesiunii concedentului, se mai cere ca acela care a luat terenul în concesiune să fi căzut într-o eroare comună; să fi crezut, împreună cu marea majoritate, că tratează cu adevăratul proprietar. Teoria proprietarului aparent, întocmai ca și teoria eredelui aparent, se bazează pe maxima *error communis facit jus*.

Ministrul de Interne, Tache Ionescu, autorul legii din 1913, a declarat în mod categoric în Senat, că legiuitorul a imitat în această privință jurisprudența franceză relativă la actele făcute de eredele aparent, jurisprudență adoptată și în țara noastră (Codul Consolidărilor Petrolifere de N. G. Marinescu p. 60). Chestiunea aceasta a fost prea larg tratată de noi în nota publicată în Pandectele Române 1935, 1, p. 40.

Inalta Curte de Casație decide apoi că instanța de fond a putut considera ca proprietar aparent pe acela care a vândut terenul, dar a continuat să rămână în posesiunea lui, întrucât faptul că actul de vânzare a fost transcris, nu constituie o dovadă peremptorie de rea credință din partea concesionarului, acest fapt urmând a fi comparat și cu alte probe, care pot forma convingerea judecătorilor într'un sens sau în altul.

Soluțiunea instanței supreme este fără discuțiune justă. Deciziunea 376 din 23 Noembrie 1933, a Curții de Apel din București S. IV-a confirmată de Inalta Curte, a fost publicată în Jurisprudența Generală 1934, No. 1169.

Gh. D. Dimitrescu
 Doctor în Drept
 Avocat — Ploiești

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III a

Audiența de la 10 Iulie 1935

Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte

Creditul Minier cu Industria de Petrol Dej

COMPROMIS. — ACT DE. — CLAUZĂ COMPROMISORIE.—ART. 54
 341, 399 ȘI 342 PROC. CIVILĂ.

Spre deosebire de convențiunea de compromis propriu zisă, prin care părțile definesc litigiul ce de comun acord îl supun judecății arbitrilor și care trebuie să cuprindă numele acestora și să fie făcută în formă autentică, sub pedeapsă de nulitate, clauza compromisorie nu conține de cât un angajament de principiu al părților de a supune eventualele litigii judecării arbitrilor, astfel că ea nu trebuie nici să fie conținută într'un scris autentic și nici ca să cuprindă numele arbitrilor.

No. 1386. — Respins recursul făcut de Societatea anonimă „Creditul Miner” contra deciziei Curții de Apel din București S. V-a cu No. 54 din 7 Martie 1934 în proces cu Soc. Industria pe Petrol „Dej”.

Asupra recursului de față:

Având în vedere deciziunea Curții de Apel București Secția V-a cu No. 54/934 ca și jurnalul Tribunalului Ilfov din 18 Februarie 1933 ale cărui temeuri de fapt și de drept au fost însușite de Curte;

Că prin menționata deciziune Curtea respinge ca neîntemeiat apelul făcut de Societatea Creditul Minier în contra sus arătatului jurnal prin care s'a admis incidentul de incompetență ridicat de pârâta „Firma comercială industria de petrol Dej”, constatând că litigiul dintre părți intră în competența de judecată a Tribunalului de arbitri;

Că pentru a hotări astfel Curtea și Tribunalul constată că între părțile litigante a intervenit o convențiune de executare de lucrări, iar prin art. 21 al acestei convențiuni părțile s'au obligat ca neînțelegerile lor viitoare să fie judecate de către un Tribunal compus din doi arbitri cari vor fi numiți: unul de către fiecare parte contractantă; că această clauză compromisorie distinctă de compromisul propriu zis este vaalbilă și fără ca ea să cuprindă numele arbitrilor și deși este făcută sub forma unui act sub semnătură privată, textul art. 342 pr. civ. modificat în 1900 permițând această soluțiune;

În contra acestei deciziuni „Creditul Minier” a făcut recursul de față a cărui cuprindere este următoarea:

„Violară și greșita interpretare a art. 54 și urm. 399, 341, 342 și urm. din procedura civilă, omisiune esențială, exces de putere”.

Având în vedere că prin motivul de casare, recurenta se plânge de violarea și greșita interpretare a art. 54 și urm. 399, 341, 342 și urm. din proc. civ. cari nu validează un compromis decât dacă prin însuși

actul de compromis se numesc arbitrii și dacă acest act este făcut în forma autentică;

Considerând că pactul sau clauza compromisorie este o convențiune a părților de a supune litigiile născute sau cele viitoare judecării unui tribunal de arbitri;

Că spre deosebire de convențiunea de compromis propriu zisă prin cari părțile definesc litigiul ce de comun acord îl supun judecării arbitrilor și care trebuind să conțină și numele acestora, urmează a fi făcut în formă autentică sub sancțiunea nulității, clauza compromisorie neconținând decât un angajament de principiu al părților de a supune eventualele litigii judecării arbitrilor nu trebuie să fie conținută într'un scris autentic și nici ca să cuprindă și numele arbitrilor.

Că dacă chestiunea de a se ști dacă părțile pot conveni de a supune judecării arbitrilor litigiile viitoare, controversată în regimul procedurii civile anterior modificării din 1900, soluțiunea pozitivă a acestei probleme se impune cu necesitate astăzi față de dispozițiunile exprese ale art. 342 proc. civ. care arată că se pot supune judecării arbitrilor și contestațiunile ce s'ar putea naște; că dacă totuși ar mai exista vre-o îndoială asupra valabilității pactului compromisoriu datorită redacțiunii textului art. 342 pr. civ. expunerea de motive lămurește intențiunea legiuitorului de a tranșa în mod afirmativ controversa ivită în doctrină și jurisprudență asupra acestei chestiuni, validând pactul compromisoriu;

Că a pretinde că pactul de compromis sau clauza compromisorie care în generalitatea cazurilor este o convențiune accesorie sau o clauză ce face parte integrantă dintr'o convențiune să fie făcută sub forma autentică, însemnează a se extinde această obligațiune asupra însăși a convențiunii care o cuprinde ceea ce legea nu prelinde, și a face ineficace modificarea legislativă dela 1900 îngreuiind cu condiții prevăzute de legiuitor pentru alte ipoteze o convențiune care poate rămâne de multe ori un desiderat al părților atunci când executarea convențiunii principale nu a dat naștere nici unui diferend;

Că judecând și hotărând astfel Curtea de Apel a dat o soluțiune la adăpost de orice critică astfel că motivul de casare este nefundat și urmează a fi respins;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată și apreciind.

Pentru aceste motive respinge.

TRIBUNALUL IALOMIȚA S. II-a

Audiența de la 10 Decembrie 1935

Președinția D-lui Const. Ș. Burada, președinte

Ministerul public cu Cor. At. brutar din Călărași

SPECULĂ ILICITĂ. — CONSTATAREA CONTRAVENTIILOR. — ART. 26 DIN LEGEA PENTRU ÎNFRÂNAREA ȘI REPRIMAREA SPECULEI ILICITE.

Potrivit art. 26 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite, constatarea

infracțiunilor la această lege este dată în competența exclusivă a anumitor agenți, cari personal trebuie să instrumenteze și în urmă se sesizeze instanța de judecată, astfel că, procesul verbal constatator al contravenției semnat de un agent altul de cât cei limitativ prevăzuți în lege, este nul și nu poate fi considerat nici ca un denunț, care completat cu martori să poată servi la stabilirea infracțiunii imputată.

No. 3818. — Respins ca neîntemeiat, apelul făcut de Parchetul Trib. Ialomița în contra Cărții de judecată penală cu No. 1406/935 a judecătorei Călărași Mixtă.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Parchetul local, în contra cărții de judecată penală No. 1406 din 1935, a judecătorei mixtă Călărași, prin care, s'a anulat procesul-verbal, din 27 Octombrie 1935, dresat de Șt. B. Comisar-ajutor din Poliția Călărași ca fiind dresat de o persoană fără calitate, de oarece a instrumentat, în materie de contravenție la legea speculei ilicite, constatând că, brutarul Cr. At., din Călărași, str. I, G, Duca No. — a călcat dispozițiunile ordonanței No. 7155 din 1935 a Primăriei Orașului Călărași, vânzând pâine, având lipsă la cântar între 0,50—0,75 grame la un kilogram.

Având în vedere actele din dosar, concluziunile puse de d-l Procuror și susținerile inculpatului.

Considerând că, delictele și contravențiunile la „Legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite” trebuie constatate personal de către anumiți agenți, prevăzuți limitativ în art. 26. din zisa lege, printre cari, nu sunt enumerați și Comisarii de Poliție sau ajutorii lor.

Având în vedere că, în speță, constatarea contravențiunii imputată brutarului Cr. At., de a fi pus în vânzare pâine, având lipsă din greutate, este făcută de Comisarul-ajutor Șt. B., căruia, legea speculei ilicite nu-i conferă acest drept, prin art. 26.

Având în vedere, că, Parchetul local, apelant în cauză, motivează apelul său că: rău d-l judecător al judecătorei mixtă Călărași a achitat pe contravenient, anulând procesul-verbal dresat de comisar, fără să audieze martorii asistenți din procesul-verbal, căci, chiar dacă agentul nu era competent, după art. 26 din lege, procesul său verbal trebuie considerat ca un denunț și judecat ca atare.

Considerând că, legiuitorul în intențiunea sa de a crea o lege, de strictă interpretare și de a evita orice fel de abuz, în executarea ei, a limitat prin art. 26, pe agenții cari, fie din inițiativă proprie, fie sesizați înscris de orice cetățean, să facă descinderi și să cerceteze personal infracțiunile la această lege, după cari să sesizeze instanța competentă cu judecarea celor constatate.

Considerând că, prin această dispozițiune, legiuitorul a înțeles că, numai acele constatări făcute personal de agenții enumerați în art. 26, ale căror pro-

cese-verbale fac deplină dovadă în justiție, până la înscrierea în fals, sunt valabile pentru a putea duce la stabilirea infracțiunilor și reprimarea lor.

Că, atâta timp cât constatarea infracțiunilor la această lege, este dată în competența exclusivă a anumitor agenți, cari, personal trebuiesc să instrumenteze, adică, să cerceteze „de visu” și în urmă, să sesizeze instanța de judecată, d-l judecător de Ocol, în cazul de față, nu putea să considere procesul-verbal ca un denunț și să audieze martorii asistenți prevăzuți în el, pentru stabilirea infracțiunii imputată.

Că, astfel fiind, apelul Parchetului este neîntețmeiat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte Const. S. Burada, în neumire cu concluziunile d-lui Procuror, respinge.

Semnați: Const. S. Burada, Octavian Niculescu.

TEHNICA PROCESULUI VERBAL **cu aplicație la legile speciale cu note** **și jurisprudențe la zi de D. Niculescu și M. C.** **Popovici, judecători pe lângă Trib. Bihor**

Ediția 11-a, 1956

Un excelent îndreptar procedural adresat ofițerilor de poliție judiciară.

A mai releva utilitatea procesului-verbal într-o procedură penală este ceva inutil. Acesta constituie baza procedurii de urmărire; un atare act dresat vicios sau incomplet ar duce la nepedepsirea infractorului, fiindcă circumstanțele în care s'a săvârșit un fapt considerat din punctul de vedere al legii penale, probele și indiciile de culpabilitate, toate acestea nu mai pot fi constatate prin mijlocul instrumentului de probațiune admis de lege.

Din cauza diverselor împrejurări cărora sunt supuși și de cari sunt înconjurare unele persoane, cari ar putea servi ca martori contra infractorilor, singurul instrument de constatare a infracțiunilor rămâne la un moment dat, numai procesul-verbal. Prin urmare acesta constituind, în majoritatea cazurilor, singurul act constatator al faptelor penale, de modul cum va fi alcătuit, depinde prompta aplicațiune a legii penale celui care a înfrânt-o.

De aci necesitatea de a se ști: 1) ce este un proces-verbal și 2) tehnica alcătuirii lui pentru a rezista părții interesate a-i înlătura forța probantă.

Acest lucru se străduiesc autorii noștri în lucrarea pe care o anunțăm și reușesc în plin.

Incepând prin a defini procesul-verbal și a-i arăta origina, D-niile lor analizează, în lumina textelor de legi generale și speciale, a doctrinei și a jurisprudenței, condițiunile extrinseci și intrinseci ale acestui act; apoi felul cum se execută diversele operațiuni (percheziții, etc.) consemnabile în procesul-verbal.

Un capitol separat se destină în lucrare, mențiunilor generale și speciale cari trebuiesc să figureze și consecința lipsei lor în procesul-verbal, mențiuni prevăzute atât de dreptul comun cât și de legi speciale, toate tratate și din punctul de vedere al noului cod

de procedură penală română. Clasificarea procesele-verbale, apoi organizarea și atribuțiunile poliției judiciare, prevăzute atât de procedura penală cât și de diferitele legi speciale (leg. de organizare a jandarmeriei, a poliției generale a statului), în fine dispozițiunile diferitelor legi speciale relative la materia proceselor-verbale, sunt studiate separat, amănunțit și competent de către autori, specialiști în materie, ca unii cari au îndeplinit funcțiunea de judecători de instrucție.

O mențiune avem de făcut în legătură cu cele zece modele de procese-verbale întocmite pentru diferite genuri de infracțiuni.

Utilitatea și necesitatea studiului de care ne-am ocupat în rândurile de mai sus, reiese din faptul, pe de o parte, că este recomandată pentru jandarmi de către Inspectoratul General al Jandarmeriei, iar pe de altă parte că la scurt interval dela apariție, s'a ajuns la o nouă ediție.

Pentru fiecare ofițer de poliție judiciară și pentru fiecare avocat și magistrat penal, lucrarea reprezintă un tom folositor în bibliotecă.

Const. Gr. C. Zotta
Magistrat

Apare în curând :

CODUL ȘI PROCEDURA PENALĂ **REGELE CAROL II**

Va cuprinde toate elementele de interpretare, su fiecare articol va fi trecută expunerea Consiliului Legislativ spre a se vedea sursa legislativă originară de unde s'a inspirat textul, doctrina care a prevalat în redactarea lui, precum și înțelesul în care legiuitorul român în Comisiunea mixtă a Camerei și Senatului l'a adoptat, lucrările premergătoare expunerile de motive, debaterile parlamentare, doctrina și jurisprudența română și străină.

Comentate și adnotate de :

Const. G. Rătescu

Președinte în Inalta Curte de Casație și Justiție- Secția Criminală, fost colaborator al proiectului

I. Ionescu-Dolj

Președinte la Consiliul Legislativ, Secția de Drept Public unde s'au alcătuit proiectele

I. Gr. Periețeanu

Avocat, fost ministru, Președintele Uniunii Avocaților din România, fost membru în comisiunile parlamentare de revizuire a proiectelor

Vintilă Dongoroz

Avocat, profesor universitar, fost membru colaborator la Consiliul Legislativ

H. Asnavorian

Avocat, deputat, raportorul Codului Penal la Cameră,

Traian Pop

Profesor de Drept Penal la Facultatea din Cluj și fost membru în comisiunea mixtă a Camerei și Senatului de revizuire a proiectelor

Mihail Papadopol

Procuror la Curtea de Apel din București

N. Pavelescu

Consilier de Curte de Apel, Magistrat Asistent la Inalta Curte de Casație, Secția Criminală.

EDITURA SOCEC & Co. S. A.